

BAJAI HIRLAP

Politikai lap.

Megjelen minden csütörtök és vasárnap reggel.
Előfizetések és hirdetések Kollár A. könyvkereskedésében
vóttnak fel.

Felölös szerkesztő:
Nemes József dr.
Szerkesztő: Attlay.

Előfizetési árak:
Egész évre 10 kor., félévre 5 kor., negyedévre
2 kor. 50 fill. — Egyes szám ára 10 fillér.
Hirdetések jutányosan számíttatnak.

Tünetek.

Azok az ellenmondó hol heves, hol csendes, hol artikulálatlan, hol komoly támadások, amelyek az ellenzék részéről érnek minket tarka változatosságban nap-nap után: mind egy nagy, végzetes bomlás apró tünetei.

Megkezdették trombitával és sippal a »harcot«; beszédekkel folytatták tovább. Kidobatták magukat a Házból; másnap önként engedelmeskedtek. Esküdöztek hogy be nem jönnek többé s hol nem jöttek, hol pedig mind bejöttek megint.

Csináltak baba-parlamentet és felhagytak vele. Készültek Pétervárra és — letagadták megint. Tagadták a házszabályok érvényét s hivatkoztak abban irt jogaikra. Provokálták a román vitát s kijelentették, hogy részt venni nem akarnak. Távol maradnak a Háztól s a delegációban részt vesznek. Hirdetik a függetlenséget s parlamentté teszik a delegációt. Támadják a hármasszövetséget s egy részük ugyanakkor hive. Sóhajtanak a gazdasági függetlenségről s Andrassy a közösség hive. Támadják a román paktumot s Polittal szövetkeznek.

A teljes fegyelmetlenség, a teljes bomlás, a teljes anarchia jelei ezek.

Mutatják, hogy már nincs elvűség, nincs vezetés, és nincs fegyelem.

Nincsen elvűség. Hiszen más más elvet vall mindenikük. És más más elvet vall mint — tavalyelőtt. Csak dac náluk ez az elv, nem hit és nem idealizmus.

A Károlyi önálló vámterületért való lelkesedésétől senki meg nem ijed. Az Andrassy választójogi őszinteségében nem hisznek szocialista barátai.

Az Apponyi radikalizmusát megértő bizalommal nézik a klerikális irányzat hivei — senki annak fel nem ül. A Károlyi oroszbarátságát — saját pártjában mosolyogják.

Semmi ellentét éket nem üt közéjük. Hiszen mindezek csak elvi ellentétek. Abban mind egyetért, hogy: abcuq Tisza.

Kell-e kormányzati programmn eunel tökéletesebb? Érdemes összeveszni, mikor itt egyetértenek?

De nemcsak elvűség nincs; fegyelem sincs és nincsen vezetés.

Nincs aki engedelmeskedjék és nincsenek akik vezessenek. Nincsen vezéri tekintély. Nincs bizalom egyik tehetség iránt sem. Nincs hit, amely valakihez csatolja a tömeget.

Andrassy és Apponyi hivei a hármasszövetségnek; de azt megvédeni nincsen erejük. Nincs tekintélyük, eléggé erős arra, hogy leintsék Károlyit.

A régi, kipróbált, ismert nevű politikusok helyét Károlyi foglalja el. A »radikális« pártban a plutokracia uralkodik. És megyen, megyen el — Amerikáig megy — jó Károlyi Mihály. Gyűjti a pártkasszát s — pazarolja nimbusszát.

Egy pár évi ilyen vezérség, s függetlenségi párt többé már nem tényező.

A mai kormány hivei mindezt nyugodtan nézik. Ezek az ellenfelek bizony nem veszedelmesek. Csak az Isten mindig adna ilyeneket!

Megkezdődnek

a vizsgák.

— Az irni-olvasni tudás igazolása. —

Baja, május 23.

Holnapután hétfőn kezdődnek meg Baján az irni és olvasni tudást igazoló vizsgák, amelyre Baján ezideig mintegy ötszázan jelentkeztek. A hatóság a törvény rendelkezéseinek a legmesszebbmenő pontossággal tett eleget eddig is, a belügyminiszter legutóbbi, általunk is ismertetett liberális felfogásu leirata következtében pedig a polgármester megkönnyíteni akarván a vizsgát azoknak is, akiknek a jelentkezések határidejéig, (24-éig) nem állott módjukban jelentkezni újabb hirdetményt adott ki, amelyből közérdekű volta miatt a következőket ragadjuk ki;

»Az országgyűlési képviselői jog megszerzése céljából tartandó irni-

olvasni tudásra vonatkozó vizsgálatok megtartásánál a lehető legszabadelvűbb eljárást tartván szem előtt: közhirre teszem, hogy azok akik irás olvasási vizsgálatra május hó 24-ig nem jelentkezettek ugyancsak Móder Géza dr. tanácsnoknál folyó hó 28. és 29. és a május hó 30-án megtartandó vizsgálatra még jelentkezhetnek.«

Az érdekeltek bizonyára örömmel veszik tudomásul, hogy a városi tanács áthatva a miniszteri leirat liberalizmusától, minden uton-módon megakarja könnyíteni a vizsgázóknak a bizonyítvány megszerzését, amely nélkül nem szavazhat a munkásság egy nagy része.

A vizsgák hétfőn reggel kezdődnek meg s tartanak mindaddig, amíg az összes jelentkezők le nem vizsgáztak, ami előreláthatólag 4—5 napot fog igénybe venni.

Bajai

gyermekjátosztér.

— Levél a szerkesztőséghez. —

Egyik olvasónktól kaptuk a következő levelet, amelyet a legnagyobb készséggel közlünk és ajánlunk az illetékesek figyelmébe.

Elmultak a kelmetlen esős napok s újból s újból gyönyörű napsugaras délelőttöknek örülhetünk.

Fellelegzenek az emberek és láthatólag fel-frissül a kedélyük is a nyár jöttével. Varázsos hatása alatt leginkább a fiatalság örvend, kivált az apró gyerekek nagy serege.

Aki ilyenkor nem nézi a dédelgetett apróságok édes vidámságát és eleven pajkoskodását és nem gyönyörködik benne: nincs meg abban az az isteni szikra, amit érzésnek és szeretetnek nevezünk.

Kikerülnek hát a szobafogságból és viszik őket a szabadba. De hova? Erre a kérdésre — sajnos — már nagyon nehezen lehet felelni.

Igaz, itt a Sugovicapart, ott meg a vonatkert. Csakhogy mind a kettő alkalmatlan arra hogy gyermekeinknek játszó és szórakozóhelyül szolgáljon. Pláne az előbbi nem is alkalmas erre a célra, amennyiben csak a két faszor jöhetne tekintetbe, lévén a többi része nagyon is a napnak kitéve és veszedelmes is.

Ma délután 5 órakor barátságos futbalmérkőzés a Mélykúti J. T. O.—B. S. E. között.

A vonatkert meg már távol esik. Oda nem szívesen engedik a szülők a kicsinyeket a saját maguk kísérete és felügyelete nélkül.

Annakidején, amikor Baján a háztelkek kiterjedtek voltak és minden házhoz egy nagy terjedelmű udvar, vagy kert is tartozott, nem kellett ilyen kérdéssel foglalkozni. Az emberek legkisebb gondja is nagyobb volt ennél, habár a gondokat akkor nem ismerték oly mérvben mint manapság. Kiment a gyerek az udvarra, vagy a kertbe és az ottani szabad és friss levegőben elmulatott és gyarapodott és meg-edződött mintha akár a Kárpátok alján nyaralt volna. Mióta azonban nagy város lettünk telkeink minden részecskéjét kiaknazzuk és értékesítjük, kizárva innen minden csepp szabad levegőt: azóta alaposan megváltoztak a viszonyok e tekintetben is, nálunk éppen úgy, mint mindenütt a nagy világban.

Most már nemcsak a szülők gondja, hogy hát hol legyen a gyermekeknek szabad sétáló, üdülő és játszóhelye, hanem és pedig legelső sorban, a hatóságé. Mens sana in corpore sano. Ebből a helyes közmondásból kiindulva, sajnálatlalt kell gonstatálnom, hogy ezen a téren történt a legeslegkevesebb. Az az egy-két rendelkezésre álló ilyen hely nagyon is kevés, nagyon is hiányos és részben alkalmatlan is. Ujakat kell teremteni, minél előbb, minél többet.

Ezt beláthatták már régebben. Volt is szó az ügynek szanálásáról, de mint sok más üdvös eszme, ez is csak eszme maradt egészen napjainkig. És talán marad is, tudja a jó Isten még meddig, ha ezen mindannyiunkra, de főleg a jövő nemzedékre nézve kiválóan fontos ügyet nem karoljuk fel és vesszük mihamarább célhoz, megérdemelt szeretettel és gondoskodással.

Nem kerül ez oly rengeteg pénzbe, hogy attól irtózni kellene. De ha kerülne is, bir ez oly eminens fontossággal, mint akár egy színházépítés vagy egy elhízott utcakövezés.

Bajai.

HIREK

Uj Pygmalion.

Szobor, kit kezemmel mintáztam
szépséged mily csodás!
Csipődtől kelnek drága illatok,
mitől romlandó testem meginog,
s leheltemtől kobled szinte megremeg,
Szobor, csodás vagy, fonséges remek.

A nyakad fehér s karcsun ivelő,
szemedből büszke vágy csillan elő,
tested ámitó szépsége ragyog:
szobor rabod, nem mestered vagyok.

Tiporj nyakamra hamvas lábaiddal,
márványkaroddal suttog daccal felém a
szöges ostort megújuló Heléna:

ha vér csordul majd megtört testemen
s te föl kacagsz hódoló estemen,
rajongva nézem
gyönyörre szánt szépséged hogy ragyog
s elhalva sugom:
botor rabod, nem mestered vagyok.

Attlay.

— **Nagybaracska új diszpolpárai.** Nagybaracska község képviselőtestülete az elmúlt napokban Vojnits István báró v. b. t. t.-t és Latinovits Pál ny. főispán. orsz. képviselőt diszpolpárává választotta. A diszpolgári oklevelet szépszámu küldöttség fogja a közel jövőben átadni.

— **Majális.** A városi polgári iskola ma délután Vodicán majálist tart.

— **Uj postafőnök.** A kereskedelemügyi miniszter a Marcell Andor távozásával vezetők nélkül maradt bajai postahivatal élére Zsámbokréty Dezső temesvári postafőtisztet nevezte ki s az új főnök rövidesen elfoglalja új hivatalát. Zsámbokréty postai körökben rendkívül szimpatikus és nagyképzettségű embernek ismerik, akinek szakértelme határozott tekintélyt vívott ki. Az új főnök Baján bizonyára azokon az utakon fog haladni, amelyek leginkább összehangozhatók az államkincstár és a nagyközönség érdekeit s így rövidesen méltánylásra fog nálunk is találni, másutt már elismert munkássága.

— **A Magyar Szent Korona országai vörös kereszt egyesülete** Baja városi választmánya, a bajai önkéntes betegápolónői tanfolyamot végzett egyetli önkéntes betegápolónők ünnepélyes felavatása végett folyó évi május hó 24-ik napján (vasárnap) délelőtt 11 órakor a Bajai takarékpénztár tanácstermében rendkívüli ülést tart, amelyre az érdeklődőket hazafias tisztelettel van szerencsém meghívni. Baja, 1914. május hó 18. Szutrély Lipót, választmányi elnök.

— **A Bajai Célövész Társulat** f. hó 24-én vasárnap a szokásos sétahangversenyt, ténzenét, lövészetet és tekézést megtartja.

— **Műszaki bejárás.** Keresk. miniszter elrendelte a bajai vasuti hid balparti hidfője és a Sugovica torkolata közötti rakodón építendő műutra a helyszíni bejárás megtartását és határidejéül folyó évi június hó 5 napját tüzte ki s az összes érdekelteket meghívta. A bejárást Forster Gyula műszaki tanácsos vezeti.

— **A Vallás- és közokt. miniszter** megengedte, hogy a bajai állami elemi népiskolák építésére már felvett 150.000 korona, valamint a még felmerülendő építési szükséglet költségeinek kamatai a város által fizetett évi 36 000 K hozzájárulás terhére számoltassanak el.

— **Sorozás.** Szerdán és pénteken tartották meg Baján az idei fősorozásokat. 324 felhívott állításköteles közül bentartottak nyolcvanhatet, visszahelyeztek kilencvenhatot és tizennégyet kórházba utasítottak. A többi igazolt és igazolatlan távolmaradó volt. A városi katonai hivatalt vezetője Meskó László tanácsnok fáradhatatlan ügybuzgósággal és alapos hozzáértéssel teljesítette szétágazó feladatát s a nyilvántartási iratokat is példás rendben terjesztette elő. A sorozóbizottság pedig nagy méltányossággal járt el, amennyiben az indokolt kérelmeket készséggel teljesítette.

— **A bajai női kereskedelmi tanfolyam** növendékei e hó 25-én reggel Gáspár János főgimnáziumi tanár és Rotschild Zsigmondné tanárnő vezetésével tanulmányi kirándulásra mennek. Megtekintik Zágrábot, Fiumét, Abba-ziát, Lovranát, Cirivenicát és két napig lesznek Veneziában és a Lidón.

— **Kölesönös áthelyezés.** Erdélyi Gyula főjegyző, polgármesterhelyettes Kerék Illés tb. tanácsnokot a számvevőséghez, Kolozsváry Árpád számvevőt pedig a számvevőségtől az adóügyosztályhoz helyezte át.

— **A Munkás-Otthonban** összpontosított szakszervezetek 1914. évi május hó 31-én pünkösd vasárnapján a Munkás Otthon összes termében cigányzenekar közreműködésével táncestélyt rendeznek Belépő díj 80 fillér. Kezdeté este fél 9 órakor.

— **Adóhivatali hír.** Albrecht Kálmán dr. pénzügyi fogalmazó Bajára érkezett, hogy a III. oszt. kereseti adókövetések előmunkálatait elvégezze.

— **Pécsi kis diákok Mohácson és Baján.** A pécsi belvárosi el. iskola 208 kis diákja tanítóik vezetésével Mohácson és Baján volt az elmúlt napokban tanulmányi kiránduláson. Baján egy nagyobb séta során tekintették meg Tóth Kálmán szülőházát és szobrát és a város egyéb nevezetességeit, majd a tanítóképző intézet udvarára vonultak, ahol játékkal töltötték el a szabad időt. Itt mutatta be a svéd tornászot a tanítóképződei növendékekkel Kiss József tanár. Itt volt az oszonnacsora is, mely után kimentek a vasuti állomásra és Bítaszéken keresztül visszautaztak Pécsre.

— **Ösztöndíj kereskedelmi főiskolai kurzust hallgató ifjaknak.** A szegedi kereskedelmi és iparkamara egy 300 (háromszáz) koronás ösztöndíjat alapított oly Csongrád, illetőleg Bácsbodrog vármegyében illetékes szegénysorsu ifjú számára, aki felső kereskedelmi, vagy más középiskolai végzettség birtokában tanulmányát valamely kereskedelmi főiskolai kurzuson folytatja. A 300 korona ösztöndíj az érdekeltek akkor adatik ki, ha ez a kurzus első felében tanúsított sikeres előmeneteléről bizonyítványt mutat elő. A kamara ez ösztöndíjra most hirdet pályázatot és felhívja a pályázni kívánókat, hogy sajátkezűleg írt, bélyegtelen folyamódásukat értelességi bizonyítvány, vagy ennek hiteles másolata és vagyonállományi bizonyítvány melléklésével, továbbá a végző tanulmány megjelölésével folyó évi június hó 15-ig a sügedi kereskedelmi és iparkamara elnökségéhez küldjék be.

— **A honvédek reglamája.** Aki azt mondja, hogy a hadvezetőség ólomlábban jár, arra alaposan rációfol az új honvédségi reglama, amely a közelben már megjelenik. Anynyira modern szellemben készült ez a munka, hogy még az aviatikára is gondoltak benne. Eddig ugyanis úgy esküdött fel az újonc, hogy szárazon és vizen, békében és háboruban egyaránt hűségesen kitart a király mellett. Az új eskü minta — tekintettel a technika vívmányaira és mai haladottságára — így hangzik: „... Szárazon, vizen és a levegőben.” A vasárnapi munkaszünet is belekerült az új szabályzatba. Eddig busan sirdogált a bakanóta, hogy nincs a bakanak vasárnap, ezentul lesz bizony ünnepi pihenő és a bakát nem mondhatja pogánynak a babája. Szabályozzák a kimenőt is. Az őrmester egész éjjel kimaradhat, az altiszt két órával a takarodó után. A temetés sem lesz olyan diszes, felére apasztják a gyászmenetet. A jelentkezés is rövidebb lesz. Ez előtt, ha Kovács Ádám káplár jelentkezett a kapitányságnál, hogy ő a szobaparancsnok, így vágta ki a mondókáját: Százados urnak Kovács Ádám káplár alázatosan jelentkezem, mint szobaparancsnok. — Ezentul csak tiszteleg a százados előtt és röviden csak ennyit mond: Szobaparancsnok. Ez igazán rövidebb és katonásabb. De katonás lesz az ugynevezett inspicirung is. Eddig előre tudták a legénységgel, hogy kaszárnyaszemle lesz. Nosza volt lótasfutás, Surolták, pucolták a cugszobákat. — Ezentul nem fogják előre bejelenteni az ilyesmit. — A szemle meglepetésszerű lesz ami azt jelenti, hogy állandóan takarítani kell, mert nem lehet tudni, mikor érkezik a generális.

— **Legizlésebb virágcsokrokat** mindenkor csakis Fogt Ferenc élővirágkötészetében lehet venni. Izléssel és technikai tudással készülnek ott a csokrok, melyek mindig ki-elégítik várakozáson felül a vevőket.

— **Butoresarnok-szövetkezet** Budapest., VIII. Üllői-ut 18. és VIII. József-körut 28. magyar iparművészek eredeti terve alapján készült modern butorok és teljes lakberendezések. Az ország legrégibb és legnagyobb lakberendező szövetkezete, fennáll a budapesti asztalos ipartestület védnöksége alatt két évtizede. Állandó kiállítása 120 mintaszobával a város elsőrangú látványossága. Csarnokai nyitva reggel 8 órától este 8 óráig. 1856.

— Az R. Wolf. Magdeburg-Buckau“ cég mely a tulhevített gőzű lokomobilok építésének megalapítója, az ideai kiállításokon újra jelentékeny sikereket aratott. Így a bécsi „Adria“ és a lipcei építőipari kiállításokon nagy teljesítményű tulhevített gőzű — compound — lokomobiljaival, melyek a legujabb szabadalmazott „RWV“ vezérművel vannak ellátva, a legmagasabb kitüntéseket, egy aranyéremet és a szász kir. államéremet nyerte el. A csehországi Komottauban megtartott kiállításon pedig R. Wolf tulhevített gőzű csép lökésleleteit tüntették ki a két legmagasabb díjjal, egy aranyéremmel, különös elismeréssel és az ezüst államéremmel.”

Sport-naptár.

Május 24-én futballmeccs Mélykúti ITO-BSE. Baján, d. u. fél 5 kor.
Május 31-én d. u. 4 órakor futballmeccs a Pécsi Törekvés-BSE. Baján.
Június 1-én d. u. fél 5-kor FTC. futballcsapata Budapestről.
Június 9-én d. u. gimnáziumi tornaverseny.

IRODALOM.

A Darwin. Dr. Fülöp Zsigmond népszerű természettudományi folyóiratának május 15-iki száma a következő érdekes tartalommal jelent meg: Ostwald: Élő és élettelen. Dr. Mauritz Győző: Utazás egy mocsár körül. Benke Albert: Az atom születése. Kammerer Pál: A kísérleti biológia újabb diadala. Szobolovszky István: A kretinizmusról. Dr. Dentre László: Patkányharapás okozta újfajta betegség. Dr. Gáspár Lajos: Lángok a víz alatt. H. D.: A szemüveg története. stb. Valamennyi cikk a magyar irodalomban egyenesen szokatlanul ügyes, csevegő, népszerű hangon ismerteti a természettudományok haladását. A folyóirat kéthetenként jelenik meg s előfizetési ára az

ingyen mellékletül adott Darwin-Könyvtár kötetével együtt fél évre 5 kor. Mutatvány-számot küld a kiadóhivatal: Budapest, VI. Andrássy-ut 60.

Főmunkatárs:
POLLERMAN ARTUR dr.

60040/24.—1914. szám.

Pályázati hirdetmény.

Báró Wüsterstorfi-Urbair Bernát altengernagy által két szegény beteg tengerészkatona segélyezésére létesített alapítványra.

A »Mária Anna császárné alapítványi bizottság« pályázatot hirdet, a fent nevezett alapítvány jövedelméből két szegény beteg tengerészkatona között az 1914. évben kiosztásra kerülő 140—140 koronás segélyre.

Az alapítványra oly tengerész katonák bírnak igényvel kik a cs. és kir. haditengerészet kötelékéből tényleges katonai szolgálata idejük alatt keletkezett betegség miatt, ellátási igény nélkül bocsáttattak el. Az alapítványi segély a folyamodók közül a két legérdemesebbnek egy évre adományoztatik és augusztus hó 10-én mint az alapító halálának évfordulóján fizetik ki. Azon körülmény hogy valaki ennek az alapítványnak jótéteményében már részesült, a segély díjnak újból való elnyerését nem zárja ki. Felhívtnak ennélfogva az igényjogosultak, hogy a szükséges igazoló okmányokkal felszerelt pályázati folyamodványaikat folyó évi július hó 1-ig a trieszti cs. és kir. hadi tengerészeti kiegészítési kerületi parancsnoksághoz nyújtásuk be.

A folyamodó által igazolandó:

1. hogy a cs. és kir. haditengerészet kötelékéből tényleges katonai szolgálata alatt keletkezett betegség miatt, ellátási igény nélkül bocsáttattott el;

2. hogy vagyontalan, szegény és segélyre szorult.

Ezen utóbbi körülmény szegénységi, vagy helyhatósági bizonyítvánnyal igazolandó.

Július 1-én tul beérkező folyamodványok nem vétetnek figyelembe.

Baja, 1914. évi május hó 14.

Poigármester helyett:
Erdélyi főjegyző.

PALMA az elasztikus cipősarok

figyelje meg TARTÓSSÁGÁT

FRITZELARKÉ! NUMATÁ!
a legjobb padlófesték zománclakkfesték házihasználatra, butornak ajtónak stb.

Egy ecsetvonással szint és fényt ad.

TARTÓS! ELEGÁNS! KIADÓSI!
Használatban a LEGOLCSÓBB!

Vásárlásnál ügyeljen a törvényesen védett névre és etiketre; minden más csomagolást utasítson vissza!

Kapható: HUSZÁR JÓZSEF festékkereskedésében BAJA, Fő-tér.

SAVOY-SZÁLLODA

BUDAPEST, VIII.,

József-körut 16.

Modern szálloda *ujjonnan berendezve, légfűtés hideg és meleg víz minden szobában, lift éjjel nappal.*

RENDES SZIDOR tulajdonos személyes vezetése alatt

EGYÁGÁGYAS szobák 3 koronától, KÉTÁGÁGYAS szobák 5 koronától

fűtés, világítás és kiszolgálással. A szobák feltétlen tiszták.

Ujjonnan bevezetett PENSIO-rendszer, napi ellátás 4 koronáért.

hosszabb tartózkodásnál engedmény.

HAVISZOBÁK 80 KORONÁÉRT.

1899

Reggelizés előtt felpohár
SCHMIDTHAUER-féle
Használata valódi áldás gyomor-
bajoknak, székszorulásban szenvedőknek.

Igmándi keserűvíz

Az elrontottgyomrot 2—3 óra alatt teljesen rendbe hozza.
Kis üveg 40 f.
Nagy üveg 60 f.

Kapható helyben és környéken minden gyógyszerárban és jobb fűszerüzletben.

